พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศด้านเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร*

Information seeking behavior of organic farmers

สุภัทสรา เพ็งเที่ยง (Supatsara Pengtiang)**
มาลี กาบมาลา (Malee Kabmala)***

*วิทยานิพนธ์หลักสูตรสารสนเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศษสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
**นักศึกษาปริญญาโท, หลักสูตรสารสนเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศษสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, E-mail: supatsara.pengtiang@kkumail.com
***รองศาตราจารย์, หลักสูตรสารสนเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศษสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, E-mail: malee_ka@kku.ac.th

ได้รับบทความ: 17 ก.พ. 64 / แก้ไขปรับปรุง: 30 ต.ค. 64 / อนุมัติให้ตีพิมพ์: 3 ธ.ค. 64 / เผยแพร่ออนไลน์: 21 ธ.ค. 64

DOI:

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยเอื้อต่อพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศด้านเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร และศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศด้านเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ศึกษาจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยศูนย์ศึกษาและเสริมสร้างศักยภาพการจัดการทรัพยากรเพื่อท้องถิ่น จำนวน 125 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยเอื้อต่อพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศด้านเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร ได้แก่

1) ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล เกษตรกรมีอุปนิสัยในการใฝ่หาความรู้ที่แตกต่างกัน เช่น บางคนขยันหมั่นเพียรที่จะเรียนรู้จากบุคคลในครอบครัว เพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และการอบรมอยู่เสมอ แต่บางคนเรียนรู้จากการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษเพียงอย่างเดียวเท่านั้น 2) ปัจจัยด้านแหล่งสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศที่ประสบความสำเร็จในการทำเกษตรอินทรีย์ในด้านวิสาหกิจชุมชน มีแนวทางและวิธีการต่างๆ ที่สามารถนำมาปรับใช้กับการทำการเกษตรอินทรีย์ของตน 3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม 3.1) ด้านวัฒนธรรมสารสนเทศ เกษตรกรมีการเรียนรู้ และการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกรไม่ได้มีเพียงวิธีการสอนโดยการท่องจำหรือการอ่านเขียนในรูปแบบการศึกษาเท่านั้น แต่เป็นการสรรค์สร้างความรู้ให้เกิดขึ้นด้วยวิธีการผสมผสานระหว่างภูมิปัญญาและวิถีชีวิตของเกษตรกร 3.2) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมด้านวัฒนธรรมชุมชน การช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน นำไปสู่การแลกเปลี่ยนข้อมูลในการทำเกษตร วิธีการทำอย่างไรให้ได้ผลดีหรือมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร

พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศด้านเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร

1) วัตถุประสงค์ความต้องการสารสนเทศ เพื่อทำเกษตรอินทรีย์ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างชุมชนต้นแบบพัฒนาด้านเกษตรอินทรีย์ 2) ความต้องการด้านเนื้อหาสารสนเทศ เกษตรกรมีวิธีการขายสินค้าเกษตรอินทรีย์คือ ขายสินค้าด้วยตนเองตามตลาดชุมชน ส่วนใหญ่เป็นการทำเกษตรเพื่อการอยู่รอดแต่ไม่ใช่การต่อยอด ดังนั้นเกษตรกรจึงมีความต้องการเนื้อหาสารสนเทศด้านการตลาดมากที่สุด 3) การค้นหาแหล่งสารสนเทศ เกษตรกรส่วนใหญ่มีการค้นหาแหล่งสารสนเทศบุคคลจากสมาชิกเกษตรกรในกลุ่มวิสาหกิจเกษตรอินทรีย์ ซึ่งเป็นแหล่งสารสนเทศที่ใกล้ตัวในการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน และแหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ตที่เกษตรกรใช้ส่วนใหญ่คือ สื่อสังคมออนไลน์ ผ่านทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ เช่น Facebook You tube ฯ 4) วิธีการได้มาซึ่งสารสนเทศ เกษตรกรมีวิธีการได้มาซึ่งสารสนเทศโดยการค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ด้วยตนเอง เพราะง่ายและสะดวกที่สุด 5) ลักษณะของสารสนเทศที่ต้องการ ลักษณะของสารสนเทศที่ต้องการของเกษตรกรส่วนใหญ่ คือ สารสนเทศเกี่ยวกับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

คำสำคัญ: พฤติกรรมสารสนเทศ พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ เกษตรอินทรีย์

ABSTRACT

Information seeking behavior of organic farmers, this research study factors contributing to farmers organic information seeking behavior and study farmers organic information seeking behavior. This research is an exploratory research. Study from the organic farming community enterprise group Northeast. The Center for Education and Capacity Building on Local Resources Management consisted of 125 people. Data were collected using a questionnaire. and analyze the data with descriptive statistics.

Factors Contributing to Farmers' Organic Information-seeking Behavior 1) Personal Characteristic Factors. Farmers have different habits in pursuing knowledge, for example some are diligent at learning from people in the family, neighbors, government officials and always look for training that is available. But some people learn only from their ancestors. 2) Factors of information sources. Information source of successful organic farming in the field of community enterprises, there were guidelines and methods that could be applied to the practice of their organic agriculture. 3) environmental factors 3.1) information culture. Farmers learned and passed on their knowledge. They were not only teaching methods by memorization or reading and writing in an educational form, but also creating knowledge through a combination of wisdom and way of life of farmers. Helping each other in the community leads to information sharing in agriculture such as how to do it to be effective or there is a method on how to solve the problem.

Farmers' organic farming information seeking behavior

1) The farmers demand for information in accordance with the rules of organic farming standards to promote support, the creation of a model community to develop organic agriculture. 2) The need for content, information. Farmers have a way to sell organic products at the community market by themselves. Most of them are farming for survival, but not for developing. Therefore, farmers have the highest demand for marketing information content. 3)Searching for information sources. Most farmers search for information sources from farmers members in the organic farming group which is the easiest source of information for exchanging

knowledge with each other. And internet information sources that farmers use most are via mobile phone such as Facebook, You tube, etc. 4) Method of obtaining information Farmers have methods of obtaining information by doing their own research on organic agriculture. It is the easiest and most convenient way. 5) Characteristics of the desired information. The characteristics of information required from most farmers are information about organic agriculture standards.

Keywords: Information behavior, Information seeking behavior, Organic agriculture

บทนำ

ภาคการเกษตรของไทยเป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ เป็นรากฐานของการสร้างความมั่นคงทางอาหารของประเทศและของโลก ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศอยู่ในภาคการผลิตทางการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8-11 อัตราการเติบโตของภาคเกษตรมีแนวโน้มชะลอตัวลงเรื่อยๆ จนกระทั่งในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 (ข้อมูลเฉลี่ย ปี พ.ศ. 2555-2558) ภาคการเกษตรขยายตัวเพียงร้อยละ 0.10 ต่อปี เนื่องจากได้รับผลกระทบจากความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ และภัยธรรมชาติที่ค่อนข้างรุนแรง ภาคเกษตรยังคงมีบทบาทสำคัญกับการพัฒนาประเทศในหลายมิติ เนื่องจากการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์สามารถสร้างรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศเป็นมูลค่าสูงในแต่ละปี (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรกร, 2559) ในปัจจุบันการผลิตภาคเกษตรต้องเพิ่มผลผลิตให้เป็นการผลิตเกษตรเชิงพาณิชย์ส่งผลให้มีการขยายพื้นที่ การใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมี และเพิ่มจำนวนแรงงาน ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติทำให้ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศลดลง สภาพปัจจัยการผลิตภาคเกษตรที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้ผลผลิตภาคเกษตรได้รับผลกระทบและส่งผลต่อความมั่นคงของภาคเกษตรกรรม การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การเปลี่ยนแปลงด้านการค้าและกฎหมายเป็นปัจจัยสำคัญที่การผลิตภาคเกษตรจะรับรู้และนำข้อมูลมาใช้เพื่อวางแผนการผลิตและปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิต และให้ความสำคัญกับข้อมูลโดยใช้เทคโนโลยี และสารสนเทศเพื่อใช้ตัดสินใจการวางแผนการผลิต ภาคเกษตรจึงเป็นแนวทางการผลิตเพื่อให้ผลผลิตที่ได้มีปริมาณเพียงพอความต้องการ มีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม (ยิ่งศักดิ์ ไกรพินิจ, ธีระวัฒน์ จันทึก, และพิทักษ์ ศิริวงศ์, 2560)

การทำเกษตรอินทรีย์เป็นเพียงการพูดปากต่อปากต่อๆ กันไป โดยไม่ได้ใช้ข้อมูลสนับสนุนจากภาครัฐหรือหน่วยงานด้านการเกษตรเท่าที่ควรในการทำเกษตรอินทรีย์ ซึ่งทำให้ข้อมูลที่ภาครัฐหรือหน่วยงานด้านการเกษตรที่ได้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้กับเกษตรกรไม่ถึงตัวเกษตรกรโดยตรง ผู้วิจัยจึงมีการศึกษาปัจจัยเอื้อต่อพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศด้านเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร และพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศด้านเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร ว่าเกษตรกรมีการแสวงหาสารสนเทศอย่างไร ซึ่งภาครัฐและหน่วยงานด้านการเกษตรจะได้นำข้อมูลการแสวงหาสารสนเทศของเกษตรด้านเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ส่งถึงเกษตรกรได้อย่างถูกต้อง แก้ปัญหาด้านปัจจัยการผลิต ผลผลิต การแปรรูป การทำเกษตรอินทรีย์ให้ถูกต้องตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และการขายสินค้ากับพ่อค้าคนกลาง เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและแก้ปัญหาการโดนเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลางน้อยลง ซึ่งเป็นแนวทางให้กรมส่งเสริมการเกษตร สถาบันวิจัยทางการเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ ที่ดูแลเรื่องเกษตรอินทรีย์ได้รวบรวม จัดเก็บ บริการสารสนเทศให้กับเกษตรกร โดยใช้เทคโนโลยีออกแบบการเกษตรแบบใหม่ เพื่อสามารถเข้าถึงเกษตรกรได้มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเอื้อต่อพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศด้านเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศด้านเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย**

เกษตรกรที่ทำการเกษตรอินทรีย์ที่เป็นสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 125 คน โดยแยกตามประเภทเกษตรอินทรีย์ดังนี้

กลุ่มที่	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	จำนวน (คน)
1.	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ข้าว	13
2.	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอินทรีย์ผัก	37
3.	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ผสมผสาน	75
	รวม	125

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกรกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์

ตอนที่ 2 ปัจจัยเอื้อต่อพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศด้านเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านแหล่งสารสนเทศ และด้านสภาพแวดล้อม (อัญชสา สีนวนแก้ว, และ ชลภัสส์ วงษ์ปรัเสริฐ, 2558)

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศด้านเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร ดังนี้ วัตถุประสงค์การใช้สารสนเทศ ความต้องการด้านเนื้อหาสารสนเทศ การค้นหาแหล่งสารสนเทศ วิธีการได้มาซึ่งสารสนเทศที่ต้องการนำไปใช้ และลักษณะของสารสนเทศที่ต้องการ (Wilson, 2000)

แบบสอบถามผ่านการหาคุณภาพเครื่องมือด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน และวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างรายการข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัยด้วยค่า IOC (Index of item object congruence) ผลการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้เท่ากับ 0.95 และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด โดยทำการทดสอบกับเกษตรกรในตำบลนาซ่าว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ของ Cronbach's Alpha ได้ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.98

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอใบรับรองการวิจัยในมนุษย์ จากสำนักงานคณะกรรมการจริยธรรม การวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น เลขที่ อว 660201.2.3/1961

3.2 ผู้วิจัยจัดทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยทำการส่งหนังสือไปยังสถานที่ที่จะเข้าไปเก็บข้อมูล ดังนี้ กลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจ

ชุมชนเกษตรอินทรีย์อีสาน จ.ร้อยเอ็ด กลุ่มวิสาหกิจผลิตข้าวอินทรีย์เพื่อสังคม ต.กำแมด จ.ยโสธร กลุ่มศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนสวนธรรมร่วมใจ จ.ยโสธร กลุ่มศูนย์ศึกษาการพัฒนาของชาวบ้านฯ จ.นครราชสีมา กลุ่มกสิกรรมไร้สารพิษ ต.หัวทะเล จ.นครราชสีมา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนบ้านอุ่มแสง จ.ศรีษะเกษ กลุ่มเครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือกสุรินทร์ จ.สุรินทร์ กลุ่มเกษตรธรรมชาติ ต.ทมอ จ.สุรินทร์ กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและอาชีพทางเลือกบ้านทัพไทย จ.สุรินทร์ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตลาดนัดสีเขียว ต.แนงมุด จ.สุรินทร์ เลขที่ อว 660301.7/ว114 ดำเนินการเก็บข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่างโดยการส่งทางไปรษณีย์ ในช่วงเดือนมีนาคม 2563 - กรกฎาคม 2563 เพื่อรวบรวมข้อมูล

3.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลด้วยโปรแกรมทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ได้เก็บแบบสอบถามและรวบรวมข้อมูลครบถ้วนแล้วให้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ผล ดังนี้

4.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกรกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกรเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ลักษณะการประกอบอาชีพ ประวัติในการทำเกษตรอินทรีย์ ประเภทเกษตรอินทรีย์ ระยะเวลาในการทำเกษตรอินทรีย์ (อ้างอิงตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มกท.) และวิธีการขายสินค้าเกษตรอินทรีย์ โดยใช้วิธีประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติด้วยค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยเอื้อต่อพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศด้านเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร

การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยเอื้อต่อพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศด้านเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร 3 ด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล 2) ปัจจัยด้านแหล่งสารสนเทศ และ 3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมโดยใช้วิธีประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 แบบสอบถามตอนที่ 3 เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศด้านเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร

การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศด้านเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์การใช้สารสนเทศ 2) ความต้องการด้านเนื้อหาสารสนเทศ 3) การค้นหาแหล่งสารสนเทศ 4) วิธีการได้มาซึ่งสารสนเทศที่ต้องการนำไปใช้ และ 5) ลักษณะของสารสนเทศที่ต้องการ โดยใช้วิธีประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกรกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์

เกษตรกรกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์แบ่งเป็นเพศหญิง จำนวน 74 คน ร้อยละ 59.2 และเพศชาย จำนวน 51 คน ร้อยละ 40.8 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40-49 ปี จำนวน 40 คน ร้อยละ 32.0 และระดับการศึกษาสูงสุดคือ ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 76 คน ร้อยละ 61.3 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาปีที่ 6 / ประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือเทียบเท่า จำนวน 20 คน ร้อยละ 16.1 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 67 คน ร้อยละ 54.0 รองลงมาคือ 10,000 – 20,000 บาท จำนวน 27 คน ร้อยละ 21.8 ส่วนอาชีพเสริมของเกษตรกรกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์คือ อาชีพอิสระ จำนวน 22 คน ร้อยละ 62.9 ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 10 คน ร้อยละ 28.6 และจิตอาสางานด้านการเกษตร จำนวน 3 คน ร้อยละ 8.6 ส่วนใหญ่มีประวัติในการทำเกษตรอินทรีย์มาแล้ว มากกว่า 5 ปี จำนวน 47 คน ร้อยละ 37.6 มีระยะเวลาในการทำเกษตรอินทรีย์ (อ้างอิงตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มกท.) มากที่สุด 1-5 ปี จำนวน 63 คน ร้อยละ 50.4 และวิธีการขายสินค้าเกษตรอินทรีย์ส่วนใหญ่คือ ขายสินค้าด้วยตนเองตามตลาดชุมชน ร้อยละ 76.8

เมื่อจำแนกตามประเภทเกษตรอินทรีย์ พบว่า

1) เกษตรอินทรีย์ข้าว เกษตรกรกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 84.6 มีอายุระหว่าง 40-49 ปี ร้อยละ 38.5 ระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 76.9 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 83.3 ประกอบอาชีพเสริมคือ อาชีพอิสระ และธุรกิจ

ส่วนตัว ร้อยละ 50.0 มีประวัติในการทำเกษตรอินทรีย์มาแล้ว มากกว่า 5 ปี ร้อยละ 46.2 ระยะเวลาในการทำเกษตรอินทรีย์ (อ้างอิงตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มกท.) 1-5 ปี และมากกว่า 5 ปีขึ้นไป ร้อยละ 46.2 และส่วนใหญ่มีวิธีการขายสินค้าเกษตรอินทรีย์คือ ขายสินค้าผ่านพ่อค้าคนกลาง ร้อยละ 100.0

2) เกษตรอินทรีย์ผัก เกษตรกรกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 59.5 มีอายุระหว่าง 40-49 ปี ร้อยละ 32.4 ระดับการศึกษา ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 73.0 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 81.1 ประกอบอาชีพเสริมคือ อาชีพอิสระ ร้อยละ 100.0 มีประวัติในการทำเกษตรอินทรีย์มาแล้ว 1 ปี ร้อยละ 32.4 ระยะเวลาในการทำเกษตรอินทรีย์ (อ้างอิงตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มกท.) 1-5 ปี ร้อยละ 70.3 และส่วนใหญ่มีวิธีการขายสินค้าเกษตรอินทรีย์คือ ขายสินค้าด้วยตนเองตามตลาดชุมชน ร้อยละ 86.5

3) เกษตรอินทรีย์ผสมผสาน เกษตรกรกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 54.7 มีอายุระหว่าง 40-49 ปี ร้อยละ 30.7 ระดับการศึกษา ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 52.7 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 36.0 ประกอบอาชีพเสริมคือ อาชีพอิสระ ร้อยละ 45.5 ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 40.9 และจิตอาสางานด้านการเกษตร ร้อยละ 13.6 มีประวัติในการทำเกษตรอินทรีย์มาแล้ว มากกว่า 5 ปี ร้อยละ 45.3 ระยะเวลาในการทำเกษตรอินทรีย์ (อ้างอิงตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มกท.) มากกว่า 5 ปีขึ้นไป ร้อยละ 45.3 และส่วนใหญ่มีวิธีการขายสินค้าเกษตรอินทรีย์คือ ขายสินค้าด้วยตนเองตามตลาดชุมชน ร้อยละ 82.7

1.2 ปัจจัยเอื้อต่อพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศด้านเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร

1.2.1 ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.92) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 ลำดับแรก พบว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอุปนิสัยในการใฝ่หาความรู้ที่แตกต่างกันของเกษตรกร เช่น บางคนขยันหมั่นเพียรที่จะเรียนรู้จากบุคคลในครอบครัว เพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และการอบรมอยู่เสมอ แต่บางคนเรียนรู้จากการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษเพียงอย่างเดียวเท่านั้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.09) รองลงมาคือ เกษตรกรต้องการพัฒนาไปสู่การเป็น Smart farmer ($\overline{X}$ = 4.05) และบทบาทหน้าที่ผลักดันให้เกิดพฤติกรรมสารสนเทศ เช่น เกษตรกรที่มีบทบาทเป็นประธานวิสาหกิจชุมชน มีการคาดการณ์สถานการณ์ทางการเกษตรที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้ต้องการสารสนเทศต่างๆ เพื่อนำมาใช้จัดการวิสาหกิจชุมชน ($\overline{X}$ = 4.00)

1.2.2 **ปัจจัยด้านแหล่งสารสนเทศ**

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านแหล่งสารสนเทศอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 ลำดับแรก พบว่า แหล่งสารสนเทศที่ประสบความสำเร็จในการทำเกษตรอินทรีย์ในด้านวิสาหกิจชุมชนมีแนวทางและวิธีการต่างๆ มาปรับใช้กับตน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 3.96) รองลงมาคือ แหล่งสารสนเทศบุคคลเป็นแหล่งสารสนเทศอยู่ใกล้ ค้นคว้าได้สะดวก เข้าถึงง่ายและรวดเร็ว โดยการสอบถาม พบปะพูดคุยจากญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน เพื่อนเกษตร รวมถึงนักวิชาการเกษตรที่รับผิดชอบในตำบล ($\overline{X}$ = 3.69) และการเรียนรู้ด้วยการสนทนาทำให้เสียค่าใช้จ่ายน้อย หรือไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเลย ($\overline{X}$ = 3.64)

1.2.3 **ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม**

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมด้านวัฒนธรรมสารสนเทศ

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมด้านวัฒนธรรมสารสนเทศอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.05) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 ลำดับแรก พบว่า การเรียนรู้และการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกรไม่ได้มีเพียงวิธีการสอนโดยการท่องจำหรือการอ่านเขียนในรูปแบบการศึกษาเท่านั้น แต่เป็นการสรรค์สร้างความรู้ให้เกิดขึ้นด้วยวิธีการผสมผสานระหว่างภูมิปัญญาและวิถีชีวิตของเกษตรกร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.23) รองลงมาคือ เกษตรกรอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศในการรับทราบข้อมูลข่าวสารสารสนเทศด้านการเกษตรเพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงการทำเกษตรของตนเอง เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เนต โทรศัพท์เคลื่อนที่ การใช้สังคมเครือข่ายออนไลน์ เช่น ไลน์ ในการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูล ($\overline{X}$ = 3.98) และการรับรู้สื่อที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย มีความสะดวก ไม่จำเป็นต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเปิดรับ เช่น การดูรายการเกษตรเพื่อนำสารสนเทศที่ได้รับมาใช้ในการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 3.94)

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมด้านวัฒนธรรมชุมชน

เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมด้านวัฒนธรรมชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 ลำดับแรก พบว่า การช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน เช่น อาหารการกิน ใครมีพืชผักอะไรที่เพื่อนบ้านไม่มีก็หยิบยื่นให้กัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.53) รองลงมาคือ ความเคารพและศรัทธาในตัวเอง เชื่อมั่นในความสามารถที่จะกระทำการใดๆ ให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง ($\overline{X}$ = 4.22) และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนของหมู่บ้าน การแบ่งความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน ($\overline{X}$ = 4.06)

1.3 พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศด้านเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร

1.3.1 วัตถุประสงค์ความต้องการสารสนเทศ

เกษตรกรมีวัตถุประสงค์ความต้องการสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.10) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 ลำดับแรก พบว่า เกษตรกรมีวัตถุประสงค์ความต้องการสารสนเทศเพื่อทำเกษตรอินทรีย์ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างชุมชนต้นแบบพัฒนาด้านเกษตรอินทรีย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.30) รองลงมาคือ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของกลุ่มเกษตรกรให้สามารถลดต้นทุน เพิ่มคุณภาพและได้รับมาตรฐานความปลอดภัย บริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและการเรียนรู้ผ่าน ICT ($\overline{X}$ = 4.14) และเพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่และพัฒนาเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ต่อยอดทางธุรกิจ เริ่มตั้งแต่การผลิต การดูแลรักษา การตลาดและการแปรรูป ($\overline{X}$ = 4.07)

1.3.2 ความต้องการด้านเนื้อหาสารสนเทศ

1) ด้านแหล่งเงินทุนในการทำเกษตรอินทรีย์

เกษตรกรมีความต้องการเนื้อหาสารสนเทศด้านแหล่งเงินทุนในการทำเกษตรอินทรีย์อยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความต้องการด้านเนื้อหาสารสนเทศด้านแหล่งเงินทุนจากสถาบันการเงินของภาครัฐเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยพิเศษกับเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์ (สินเชื่อเขียวของธนาคารเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส)) จัดหาเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำมาให้สมาชิกกู้เพื่อลงทุนทำการเกษตร และการให้เงินทุนหมุนเวียนให้เกษตรกรสามารถดำเนินกิจการได้ในสภาพคล่อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 3.62) รองลงมาคือ ความต้องการด้านเนื้อหาสารสนเทศด้านแหล่งเงินทุนจากภาคเอกชนเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์พืช ผลิตภัณฑ์ในการบำรุงพืช ตั้งแต่การเตรียมดินจนถึงการเก็บผลผลิตและแปรรูป เมื่อเกษตรกรจำหน่ายผลผลิตแล้ว จึงนำทุนคืนสู่นายทุน ($\overline{X}$ = 3.38)

2) ด้านการจัดการฟาร์ม

เกษตรกรมีความต้องการเนื้อหาสารสนเทศด้านการจัดการฟาร์มในการทำเกษตรอินทรีย์อยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 ลำดับแรก พบว่า การบันทึกการผลิต ตั้งแต่การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และการปลูกพืชหลังการเก็บเกี่ยวที่เป็นไปตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์กำหนด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 3.90) รองลงมาคือ พื้นที่ในการผลิตในการทำ

เกษตรอินทรีย์ เช่น การปรับเปลี่ยนพื้นที่เป็นเกษตรอินทรีย์ การลดหรือขยายพื้นที่การผลิต เป็นต้น ($\overline{X}$ = 3.74) และการใช้ปุ๋ย สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช และสารสังเคราะห์ ($\overline{X}$ = 2.54)

3) ด้านการผลิตพืชอินทรีย์

เกษตรกรมีความต้องการเนื้อหาสารสนเทศด้านการผลิตพืชอินทรีย์ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.91) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 ลำดับแรก พบว่า การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.39) รองลงมาคือ การจัดการดิน น้ำ และปุ๋ย ค่าเฉลี่ย 4.11 และชนิดและพันธุ์ของพืชที่ปลูก ในด้านการเลือกใช้พันธุ์พืชที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น และความต้านทานต่อโรคและแมลง ($\overline{X}$ = 4.10)

4) ด้านการเก็บผลิตผลจากธรรมชาติ

เกษตรกรมีความต้องการเนื้อหาสารสนเทศด้านการเก็บผลิตผลจากธรรมชาติ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.92) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 ลำดับแรก พบว่า การกำหนดขอบเขตบริเวณในการเก็บเกี่ยวผลผลิต มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.04) รองลงมาคือ การขอรับรองผลิตผลจากธรรมชาติทั้งพืชและสัตว์ ($\overline{X}$ = 3.87) และการจัดทำบันทึก การเก็บเกี่ยว สต็อกผลผลิต สต็อกผลิตภัณฑ์ และเอกสารการขาย ($\overline{X}$ = 3.85)

5) ด้านการแปรรูปและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

เกษตรกรมีความต้องการเนื้อหาสารสนเทศด้านการแปรรูปและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.81) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 ลำดับแรก พบว่า การเก็บรักษาผลิตผลและผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 3.97) รองลงมาคือ การบรรจุภัณฑ์ที่ลดปริมาณขยะที่เกิดจากบรรจุภัณฑ์ ($\overline{X}$ = 3.96) และการจัดการเอกสารเพื่อตรวจสอบ เช่น เอกสารการซื้อวัตถุดิบระบุจำนวนวันที่ซื้อ และชื่อที่อยู่ผู้ขาย เป็นต้น ($\overline{X}$ = 3.87)

6) ด้านปัจจัยการผลิตเพื่อการค้า

เกษตรกรมีความต้องการเนื้อหาสารสนเทศด้านปัจจัยการผลิตเพื่อการค้าอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.88) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 ลำดับแรก พบว่า การจัดทำระบบเอกสารที่เกี่ยวกับรหัสงวดการผลิตบนผลิตภัณฑ์เพื่อสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ การแยกแยะผลิตภัณฑ์อินทรีย์กับผลิตภัณฑ์ทั่วไป และการรับรองวัตถุดิบที่นำมาแปรรูป มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 3.90) รองลงมาคือ

กระบวนการผลิต ปัจจัยการผลิตมีข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับคุณประโยชน์และประสิทธิภาพในการนำปัจจัยการผลิตนั้นไปใช้ ($\overline{X}$ = 3.88) และการทำฉลากปัจจัยการผลิต ($\overline{X}$ = 3.87)

7) ด้านความเป็นธรรมในการจ้างงานเกษตรอินทรีย์

เกษตรกรมีความต้องการเนื้อหาสารสนเทศด้านความเป็นธรรมในการจ้างงานเกษตรอินทรีย์ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 ลำดับแรก พบว่า การจัดอบรมเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน และการจัดหาอุปกรณ์การทำเกษตรอินทรีย์ให้แก่ลูกจ้าง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 3.86) รองลงมาคือ นโยบายเกี่ยวกับความเป็นธรรมในสังคม และการละเมิดสิทธิมนุษยชน ($\overline{X}$ = 3.78) และสิทธิของนายจ้างและลูกจ้าง ($\overline{X}$ = 3.74)

8) ฉลากและการใช้ตรารับรองเกษตรอินทรีย์

เกษตรกรมีความต้องการเนื้อหาสารสนเทศด้านฉลากและการใช้ตรารับรองเกษตรอินทรีย์อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.02) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ3 ลำดับแรก พบว่า ผลิตผลและผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการตรวจสอบและรับรองตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.10) รองลงมาคือ สัญญาการใช้ตราตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ($\overline{X}$ = 4.02) และการจัดพิมพ์ฉลากบนผลิตผลและผลิตภัณฑ์ ที่จัดส่งหรือจำหน่ายไปยังโรงงานแปรรูป ($\overline{X}$ = 3.90)

9) ด้านรายการอาหารอินทรีย์ในร้านอาหารตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

เกษตรกรมีความต้องการเนื้อหาสารสนเทศด้านรายการอาหารอินทรีย์ในร้านอาหารตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.02) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 ลำดับแรก พบว่า ข้อมูลวัตถุดิบและส่วนผสม ตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และการบรรจุภัณฑ์ตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.06) รองลงมาคือ ขั้นตอนการขอรับรองรายการอาหารอินทรีย์ ($\overline{X}$ = 3.94)

10) สารสนเทศด้านการตลาด

เกษตรกรมีความต้องการเนื้อหาสารสนเทศด้านการตลาดอยู่ใน ระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.03) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 ลำดับแรก พบว่า กลุ่มลูกค้าที่ต้องการสินค้าเกษตรอินทรีย์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.12) รองลงมาคือ รูปแบบสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ลูกค้าต้องการ ($\overline{X}$ = 4.08) และแหล่งรับซื้อสินค้า และตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ ราคาในท้องตลาด แนวโน้มการเติบโตของสินค้า และการเพิ่มยอดขายสินค้า ($\overline{X}$ = 4.02)

1.3.3 **การค้นหาแหล่งสารสนเทศ**

1) **แหล่งสารสนเทศบุคคล**

เกษตรกรมีการค้นหาแหล่งสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.81) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 ลำดับแรก พบว่า กลุ่มสมาชิกเกษตรกรในกลุ่มวิสาหกิจเกษตรอินทรีย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.25) รองลงมาคือ ประธานวิสาหกิจชุมชน ($\overline{X}$ = 4.16) และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ($\overline{X}$ = 3.97)

2) **แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน**

เกษตรกรมีการค้นหาแหล่งสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 ลำดับแรก พบว่า โทรทัศน์ที่นำเสนอเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 3.71) รองลงมาคือ วิทยุชุมชนที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ ($\overline{X}$ = 3.54)

3) **แหล่งสารสนเทศสถาบัน**

เกษตรกรมีการค้นหาแหล่งสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศสถาบัน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.85) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 ลำดับแรก พบว่า ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 3.97) รองลงมาคือ สำนักงานเกษตรอำเภอ และสำนักงานเกษตรจังหวัด ($\overline{X}$ = 3.84) และกรมส่งเสริมการเกษตร ($\overline{X}$ = 3.82)

4) **แหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ต**

เกษตรกรมีการค้นหาแหล่งสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 ลำดับแรก พบว่า การใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social media) ผ่านทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ (มือถือ) เช่น Facebook, YouTube มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 3.80) รองลงมาคือ การใช้ Search engine เช่น Google.com, Yahoo.com ($\overline{X}$ = 3.50) และการใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ($\overline{X}$ = 2.88)

1.3.4 **วิธีการได้มาซึ่งสารสนเทศ**

เกษตรกรมีวิธีการได้มาซึ่งสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 ลำดับแรก พบว่า การค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

($\overline{X}$ = 4.16) รองลงมาคือ การรับสารสนเทศเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social media) เช่น Facebook YouTube เป็นต้น ($\overline{X}$ = 3.95) และการประชุมกลุ่มของสมาชิกเกษตรกรในกลุ่มวิสาหกิจเกษตรอินทรีย์ ($\overline{X}$ = 3.85)

1.3.5 ลักษณะของสารสนเทศที่ต้องการ

เกษตรกรมีลักษณะของสารสนเทศที่ต้องการ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 ลำดับแรก พบว่า มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.27) รองลงมาคือ ตัวอย่างแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการทำเกษตรอินทรีย์ ($\overline{X}$ = 4.26) และชุดความรู้จากการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรอินทรีย์ ($\overline{X}$ = 4.21)

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศด้านเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยเอื้อต่อพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศด้านเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร

1.1 **ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล** จะเห็นได้ว่าเกษตรกรที่มีอุปนิสัยในการใฝ่หาความรู้ที่แตกต่างกัน เช่น บางคนขยันหมั่นเพียรที่จะเรียนรู้จากบุคคลในครอบครัว เพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และการอบรมอยู่เสมอ แต่บางคนเรียนรู้จากการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษเพียงอย่างเดียวเท่านั้น โดยส่วนใหญ่พบว่าเกษตรกรที่มีระยะเวลา ในการทำเกษตรอินทรีย์มากกว่า 5 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยมากกว่าระยะเวลาอื่น ทั้งด้านรายได้ที่เป็นตัวกำหนดให้เกษตรกรเกิดพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ ด้านบทบาทหน้าที่ อาทิเช่น การเป็นประธานกลุ่มวิสาหากิจชุมชนที่จะต้องเป็นผู้นำและเป็นพลังหลักให้คนในชุมชนมีแรงผลักดันและกระจายข้อมูลความรู้จากหน่วยงานต่างๆ ให้กับเกษตรกรที่เป็นสมาชิก และความต้องการการพัฒนาไปสู่การเป็น Smart farmer ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอัญชสา สีนวนแก้ว, และชลภัสส์ วงษ์ประเสริฐ (2557) ที่พบว่า เกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการทำเกษตรจะเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมสารสนเทศที่เป็นฝ่ายรุก กล่าวคือ เป็นบุคคลที่มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาสารสนเทศที่นำมาใช้ในการพัฒนาการแก้ปัญหาในอาชีพ รวมถึงนำมาใช้พัฒนาอาชีพของตน มีลักษณะพฤติกรรมสารสนเทศที่เน้นการเข้าถึงสารสนเทศจากแหล่งต่างๆ เพื่อนำมาสู่การใช้ตามวัตถุประสงค์

1.2 **ปัจจัยด้านแหล่งสารสนเทศ** จะเห็นได้ว่าแหล่งสารสนเทศที่ประสบความสำเร็จในการทำเกษตรอินทรีย์ในด้านวิสาหกิจชุมชน มีแนวทางและวิธีการต่างๆ ที่สามารถนำมาปรับใช้กับการทำการเกษตรอินทรีย์ของตน โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ที่ทำเกษตรอินทรีย์มากกว่า 5 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นด้านแหล่งสารสนเทศว่าสามารถให้สารสนเทศที่มีความสอดคล้องกับวิถีการผลิตเกษตรอินทรีย์ เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาหรือเพื่อการประกอบอาชีพ และประสบความสำเร็จในการทำเกษตรอินทรีย์ในด้านวิสาหกิจชุมชน ซึ่งการพัฒนาการทำเกษตรอินทรีย์นั้นต้องเรียนรู้ตลอดเวลา เมื่อทดลองแล้วเกิดความผิดพลาด ต้องรีบทำความเข้าใจปัญหา และแก้ไขโดยเร็ว มีการแบ่งระบบงานชัดเจน วิสาหกิจชุมชนต้องมีความเข้มแข็ง และพร้อมรับความเสี่ยงแทนเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรมีกำลังใจในการพัฒนาการผลิต และเป็นการวางรากฐานของกลุ่มให้แข็งแรง มีการพัฒนาการเพาะปลูกสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้มีคุณภาพตรงตามมาตรฐาน วางเป้าหมายในอนาคตให้ชัดเจน สอดคล้องกับการศึกษาของอัญชสา สีนวนแก้ว, และชลภัสส์ วงษ์ประเสริฐ (2557) ที่พบว่า แหล่งสารสนเทศมีสารสนเทศที่สอดคล้องกับสภาพหรือวิถีการผลิตที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร มีแนวปฏิบัติที่ดีและเป็นแหล่งที่ประสบความสำเร็จในการทำการเกษตร

1.3 **ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมด้านวัฒนธรรมสารสนเทศ** เกษตรกรมีการเรียนรู้ และการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกรไม่ได้มีเพียงวิธีการสอนโดยการท่องจำหรือการอ่านเขียนในรูปแบบการศึกษาเท่านั้น แต่เป็นการสรรค์สร้างความรู้ให้เกิดขึ้นด้วยวิธีการผสมผสานระหว่างภูมิปัญญาและวิถีชีวิตของเกษตรกร แสดงให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมที่เกษตรกรอาศัยอยู่นั้นส่งผลต่อการได้รับสารสนเทศของเกษตรกรด้วย ภูมิปัญญาที่เกิดขึ้นมานั้นมักมีเหตุปัจจัยมาจากสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ และสภาพสังคมความเป็นอยู่ของมนุษย์ในสมัยนั้นๆ รวมทั้งการติดต่อสื่อสาร ผสมผสานวัฒนธรรมต่างๆ ที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปราโมทย์ เหลาลาภะ, คีรีบูน จงวุฒิเวศย์, ภัทรพล มหาขันธ์, และเฉลิมพล เยื้องกลาง (2556) ที่กล่าวว่า เกษตรกรใช้ประสบการณ์ ความรู้เดิม และการสังเกตเป็นฐานความคิดเพื่อสร้างความรู้ใหม่ด้วยการทดลองปฏิบัติ การลองผิดลองถูก และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านผสมผสานกับความรู้สมัยใหม่

1.4 **ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมด้านวัฒนธรรมชุมชน** การช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน เช่น อาหารการกิน ใครมีพืชผักอะไรที่เพื่อนบ้านไม่มีก็หยิบยื่นให้กัน เป็นการปันน้ำใจซึ่งกันและกัน นำไปสู่การแลกเปลี่ยนข้อมูลในการทำเกษตร วิธีการทำอย่างไรให้ได้ผลดีหรือมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร เช่น แมลง การกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น วิธีการผลิตของเกษตรอินทรีย์ให้ความสำคัญกับการดำรงอยู่ร่วมกันของชาวบ้าน เกษตรกรจะต้องพึ่งพาอาศัยกันหรือรวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นองค์กรท้องถิ่นของเกษตรกรที่ทำเกษตรกรรมแบบยั่งยืน เพื่อเป็นหลักประกันความสำเร็จของการพัฒนาเกษตรกรรมแนวนี้ในระยะยาว

ช่วยให้ฐานทรัพยากรของชุมชนมั่นคง เศรษฐกิจดีขึ้น เกษตรกรพึ่งตนเองได้และมีสุขภาพแข็งแรง โดยส่วนใหญ่พบว่าเกษตรกรที่มีระยะเวลาในการทำเกษตรอินทรีย์มากกว่า 5 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยมากกว่าระยะเวลาอื่น ทั้งในด้านภาวะผู้นำในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาชุมชน การเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกันยารัตน์ เชี่ยวเวช, ชูเกียรติ รักซ้อน, ชัชรี นฤทุม, และสาคร ชินวงค์ (2548) ที่พบว่า ชุมชนมีการกำหนดนโยบาย และการนำแผนงานต่างๆ ในการพัฒนาหมู่บ้าน ชุมชนที่มีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำสูงสุดของหมู่บ้านและมีคณะกรรมการหมู่บ้าน ทำหน้าที่ในการบริหารงานในชุมชน เป็นแกนนำทำให้ชุมชนมีการรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่น ประกอบกับทุนทางสังคมในมิติวัฒนธรรมที่เป็นแกนนำของชุมชนได้ยึดมั่นการบริหารงานที่ซื่อสัตย์โปร่งใส การมีค่านิยมในการทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วม ทำให้แบบแผนพฤติกรรมชองคนในชุมชนยึดถือนั้นเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

2. พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศด้านเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร

2.1 วัตถุประสงค์ความต้องการสารสนเทศ

เกษตรกรส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ความต้องการสารสนเทศเพื่อทำเกษตรอินทรีย์ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างชุมชนต้นแบบพัฒนาด้านเกษตรอินทรีย์ โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ที่ทำเกษตรอินทรีย์มากกว่า 5 ปีขึ้นไป มีพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศเพื่อทำเกษตรอินทรีย์ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ แสดงให้เห็นว่ามาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เป็นข้อกำหนดและเป็นเงื่อนไขสำคัญ ที่ผู้ประกอบการจะต้องปฏิบัติตามเพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และเป็นการสร้างหลักประกันความมั่นใจให้กับผู้บริโภคที่ต้องการบริโภคผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ ช่วยให้ผู้บริโภคสามารถเลือกซื้อหาผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอัญชสา สีนวนแก้ว (2557) ที่กล่าวว่า เกษตรกรใช้สารสนเทศเพื่อสร้างความแตกต่างในกระบวนการผลิต ใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพการผลิตตามมาตรฐาน GMP/GMP และใช้เพื่อการสร้างแบรนด์ เป็นการสร้างมูลค่าด้านการผลิตและการตลาด มีรายได้เพิ่มขึ้น เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2.2 ความต้องการด้านเนื้อหาสารสนเทศ

เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40-49 ปี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท และมีวิธีการขายสินค้าเกษตรอินทรีย์คือ ขายสินค้าด้วยตนเองตามตลาดชุมชน ส่วนใหญ่เป็นการทำเกษตรเพื่อการอยู่รอดแต่ไม่ใช่การต่อยอด ดังนั้นเกษตรกรจึงมีความต้องการเนื้อหาสารสนเทศด้านการตลาด

มากที่สุด ทั้งกลุ่มลูกค้าที่ต้องการสินค้าเกษตรอินทรีย์ รูปแบบสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ลูกค้าต้องการ แหล่งรับซื้อสินค้า และตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ ช่องทาง วิธีการขายสินค้า การขายสินค้าผ่านตัวแทนจำหน่าย และการโฆษณาต่างๆ เพื่อดึงดูดความสนใจของลูกค้าทั้งในแบบออนไลน์และออฟไลน์ ราคาในท้องตลาด แนวโน้มการเติบโตของสินค้า และการเพิ่มยอดขายสินค้า ปัจจุบันทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันผลักดันและพัฒนานวัตกรรม ช่องทางใหม่ๆ ในด้านการผลิตการพัฒนาคุณภาพสินค้า บรรจุภัณฑ์ รวมทั้งการรับรองมาตรฐานและบริหารระบบโลจิสติกส์ให้มีศักยภาพและขยายตัวมากขึ้น ผลที่ได้ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกร ผู้ประกอบการ และผู้บริโภค มีการสร้างเครือข่าย การสร้างความเข้มแข็งในชุมชน พร้อมทั้งยกระดับสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของเกษตรกรและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวริพัสย์ เจียมปัญญารัช (2560) ที่พบว่า ระดับราคาของสินค้าอินทรีย์ที่สูงเป็นแรงจูงใจที่ทำให้เกษตรกรสนใจในการทำเกษตรอินทรีย์ นโยบายจากรัฐในด้านการให้ความรู้ในกระบวนการผลิต มาตรฐานสินค้าอินทรีย์ และตลาดของสินค้าเป็นปัจจัยสำคัญของเกษตรกร เพื่อความยั่งยืน และการศึกษาของดุษฎี พรหมทัต (2558) ที่พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการขยายพื้นที่การผลิตและผลิตสินค้าที่หลากหลาย ขยายช่องทางการจัดจำหน่าย มีตราสินค้าเป็นของตนเอง วางแผนการผลิตและการตลาดอย่างต่อเนื่องด้านการผลิตและการตลาดให้แก่เกษตรกรเพื่อเพิ่มรายได้และคุณภาพชีวิตที่มั่นคง

2.3 การค้นหาแหล่งสารสนเทศ

เกษตรกรส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดคือ ต่ำกว่า ม.6 สารสนเทศที่เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ง่ายที่สุดคือสิ่งที่อยู่รอบตัว โดยมีการค้นหาแหล่งสารสนเทศบุคคลจากสมาชิกเกษตรกรในกลุ่มวิสาหกิจเกษตรอินทรีย์ ซึ่งเป็นแหล่งสารสนเทศที่ใกล้ตัวในการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน และแหล่งสารสนเทศอินเตอร์เนตที่เกษตรกรใช้ส่วนใหญ่ คือ สื่อสังคมออนไลน์ (Social media) ผ่านทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ (มือถือ) เช่น Facebook YouTube ฯ สอดคล้องกับงานวิจัยของโชคธำรง จงจอหอ (2562) ที่พบว่า การแสวงหาสารสนเทศส่วนใหญ่เลือกจากแหล่งบุคคล คือ ตัวปราชญ์ชาวบ้านโดยมาฝึกฝนด้วยตนเองที่ศูนย์เรียนรู้ชุมชนชาวนา จากนั้นจึงขอร่วมเป็น เครือข่ายสมาชิกและใช้โทรศัพท์หรือแอปพลิเคชั่นไลน์เพื่อสอบถามข้อมูลที่ต้องการโดยตรง แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชนเกษตรกรส่วนใหญ่ ดูโทรทัศน์ที่นำเสนอเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นแหล่งสารสนเทศสถาบันที่เกษตรกรใช้ในการค้นหาสารสนเทศมากที่สุด

2.4 วิธีการได้มาซึ่งสารสนเทศ

เกษตรกรส่วนใหญ่มีประวัติในการทำเกษตรอินทรีย์มาแล้วมากกว่า 5 ปี มีวิธีการได้มาซึ่งสารสนเทศโดยการค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ด้วยตนเอง เพราะง่ายและสะดวกที่สุด อาจมีการลองผิดลองถูกบ้าง แต่ก็ถือว่าเป็นประสบการณ์ในการทำเกษตรอินทรีย์ที่สามารถนำไปปรับใช้กับการทำเกษตรของตนเองหรือบอกต่อแก่ผู้อื่นได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของดุษฎี พรหมทัต (2558) ที่กล่าวว่า เกษตรกรรวมกลุ่มกันเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์แนวทางการตัดสินใจการขยายการผลิตและการตลาดร่วมกัน และสหกรณ์กรีนเนท (2560) ได้กล่าวไว้ว่า สารสนเทศเกษตรอินทรีย์ ด้านการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรอินทรีย์และผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์แปรรูปเพื่อเข้าสู่การพัฒนาเกษตรอินทรีย์สมัยใหม่สู่ไทยแลนด์ 4.0 กระบวนการผลิตเกษตรอินทรีย์ พัฒนาแกนนำเกษตรกรระดับชุมชนท้องถิ่น พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีความสามารถที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ให้กับเกษตรกร ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ให้เป็นระบบโดยผ่านศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร สนับสนุนการให้ความรู้และกระบวนการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเสริมทักษะและการศึกษาดูงานมีหน่วยงานหลักในการจัดทำระบบฐานข้อมูลด้านการผลิต การตลาด และองค์ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์

2.5 ลักษณะของสารสนเทศที่ต้องการ

ลักษณะของสารสนเทศที่ต้องการของเกษตรกรส่วนใหญ่คือ สารสนเทศเกี่ยวกับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เพราะมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เป็นข้อกำหนดและเงื่อนไขสำคัญที่ผู้ประกอบการจะต้องปฏิบัติตามเพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่เกษตรกรและผู้บริโภคว่า ผลิตผลที่ได้รับการรับรองจากองค์กรมาตรฐานเกษตรอินทรีย์นั้น เป็นผลิตผลที่ปลอดจากสารพิษสารเคมีสังเคราะห์ และยังเอื้อต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริงด้วย ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ความต้องการสารสนเทศของเกษตรกรเพื่อทำเกษตรอินทรีย์ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างชุมชนต้นแบบพัฒนาด้านเกษตรอินทรีย์ โดยทั่วไปมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เป็นส่วนหนึ่งของระบบเกษตรอินทรีย์ ซึ่งแต่ละระบบมีมาตรฐานเป็นของตัวเอง มาตรฐานเกษตรอินทรีย์จึงเป็นข้อกำหนดเงื่อนไขให้เกษตรกรได้ปฏิบัติตามเพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐานเพื่อความเข้าใจและการปฏิบัติที่ตรงกันของเกษตรและเพื่อสร้างการยอมรับและความเชื่อมั่นของผู้บริโภค

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

1.1 มีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่เกษตรกร เพื่อการเข้าถึงความรู้ที่ทันสมัย เช่น การอบรมเกี่ยวกับการค้นคว้าข้อมูลด้านเกษตรอินทรีย์จากแหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ต การใช้สื่อสังคมออนไลน์ ผ่านทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ เช่น Facebook YouTube Line ฯ ซึ่งเข้าถึงง่ายและสามารถทำได้ด้วยตนเอง กรมส่งเสริมการเกษตร สภาบันวิจัยทางการเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ ที่ดูแลเรื่องเกษตรอินทรีย์ควรจะให้บริการสารสนเทศผ่านทางช่องทางนี้มากขึ้น

1.2 มีการประชาสัมพันธ์การให้ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ที่ตรงกับความต้องการของเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรได้เข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 มีการศึกษาเกี่ยวกับการบริการสารสนเทศด้านเกษตรอินทรีย์

2.2 มีการศึกษาการจัดการความรู้ของกลุ่มเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์มากกว่า 5 ปี เกี่ยวกับการทำเกษตรอินทรีย์ให้ถูกต้องตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

2.3 มีการศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศด้านเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรในพื้นที่ที่ต่างกัน หรือเฉพาะกลุ่ม เช่น เกษตรกรที่เริ่มทำเกษตรอินทรีย์

เอกสารอ้างอิง

กันยารัตน์ เชี่ยวเวช, ชูเกียรติ รักซ้อน, ชัชรี นฤทุม, และสาคร ชินวงค์. (2548). *ความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลต่อการพัฒนาการเกษตรในภาคตะวันออก*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ดุษฎี พรหมทัต. (2558). พฤติกรรมการผลิตผักปลอดภัยของเกษตรกร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารวิสหวิทยาการไทย*, 10(3), 9-16.

โชคธำรงค์ จงจอหอ และ มาลี กาบมาลา. (2560). พฤติกรรมการแสวงหาความรู้ภูมิปัญญาข้าวไทย. *อินฟอร์เมชั่น*, **1**(1), 70-89.

ปราโมทย์ เหลาลาภะ, คีรีบูน จงวุฒิเวศย์, ภัทรพล มหาขันธ์, และเฉลิมพล เยื้องกลาง. (2556). การจัดการความรู้ของเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารวิศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร,* 10(2), 69-81.

ยิ่งศักดิ์ ไกรพินิจ, ธีระวัฒน์ จันทึก, และพิทักษ์ ศิริวงศ์. (2560). การจัดการการเกษตรสมัยใหม่ของประเทศไทย. *วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 12(2), 115-127.

วริพัสย์ เจียมปัญญารัช. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของเกษตรกรอินทรีย์ของไทย: บทเรียนจากเกษตรกรรายย่อย. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 20(มกราคม-ธันวาคม), 199-215.

สหกรณ์กรีนเนท. (2560). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2564*. สืบค้น 15 พฤษภาคม 2558, จาก http//:www.greennet.or.th/sites/default/files/170420OA20strategy.pdf

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรกร. (2559). *แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564)*. สืบค้น 5 มกราคม 2564, จาก https://tarr.arda.or.th/static2/docs/development_plan2559.pdf

อัญชสา สีนวนแก้ว, และ ชลภัสส์ วงษ์ประเสริฐ. (2558). บริบทที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของเกษตรกรไทย. *อินฟอร์เมชั่น*, 22(1). 33-34.

อัญชสา สีนวนแก้ว และ ชลภัสส์ วงษ์ประเสริฐ. (2557). ปัจจัยเอื้อต่อพฤติกรรมสารสนเทศที่ส่งผลต่อการสร้างมูลค่าด้านการผลิตและการตลาดของเกษตรกรไทย. *วารสารสานักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ,* 1(1), 96-116.

Wilson, T. D. (2000). Human Informtion Behaviour. *Informing Science*, 3(2), 49-55.